

riore prædicati; quatenus constituunt prædicatum illud in Deo, a quo cætera prædicata inferuntur. Nec necessaria est prioritas temporis ad constituendum prædicatum essentiæ, sed satis est prioritas dignitatis, & eminentiæ.

Ad VI. Si quaerimus constitutum metaphysicum essentiæ divinæ, absque dubio loquimur de Deo metaphysice, non physice, considerato. Physice quidem constituunt Deum perfectiones omnes, quæ sunt in Deo; ex his omnibus abstrahitur omnimo-

da ratio perfectissimi, & hæc metaphysice constituit Deum. Non enim hæc ratio perfectissimi plena absoluta in omni genere, &c. est quid chimæricum, quod ab intellectu fingatur, adeoque cum Deo physico, & reali non conformetur. Est quidem quid metaphysicum, quod fundamentum habet in Deo physico, & reali, scilicet omnes perfectiones, quæ in eo sunt; & ex his omnibus abstrahitur, & præscinditur, ut Deum constituat logice, & metaphysice, non autem chimærice.

DISSERTATIO XL

De Constitutivo Divinæ Naturæ.

Distinctionem Theologi faciunt inter divinam essentiam, & divinam naturam in hoc, quod naturæ nomine intelligunt constitutum virtuale, seu essentiam virtualiter acceptam,

per quod natura divina ab omni alio, quod non est ipsa, virtualiter distinguitur. Pro essentia vero intelligunt prædicatum illud, quod est primum in Deo, cæterorum respectu, quæ in Deo etiam reperiuntur, & per quod ab omni, quod non est Deus, distinguitur, vel metaphysice, vel etiam realiter. Vel clarius explicant, dicendo, quod nomine essentiæ veniat esse, nomine naturæ veniat operari. Et ad hoc probandum afferunt S. Thomam, qui 1. par. qu. 39. ar. 2. ad 3. ait: *Essentia ab essendo dicitur... Natura designat principium operandi.* Et quamvis Sancti Patres passim sumant essentiam pro natura, & naturam pro essentia, & utroque nomine sine distinctione utantur; S. Augustinus tamen distinctionis hujuscemodii innuit aliquatenus doctrinam, dum lib. 5. de Trinit. c. 2. scribit; *sicut ab eo, quod est sapere, dicta est sapientia; ab eo, quod est scire, dicta est scientia; ita ab eo, quod est esse, dicta est essentia.* Et pro hac distinctione inter essentiam, & naturam divinam, quam rationis ratiocinatæ, cum fundamento scilicet, non rationis ratiocinantis, hoc est absque fundamento, vult esse Cacheranus, stant fere omnes Theologi; & præcipue idemmet Cacheranus trac. 1. de Deo uno c. 2. §. 1. post Lugum lib. 1. disp. 16. c. 5. Cornejum 1. par. qu. 14. contra Salmat. in eundem articulum disp. 4. dub. 1. §. 2. Gabrielem a S. Vincentio 1. par. disp. 14. dub. 9.

Attamen noster P. Saguens t. 1. disp. 2. ar. 3. contra hunc communem intelligendi modum scripsit hæc, quæ sequuntur: „Notandum secundo, nullum habituram esse locum in assertione sequente subtilitatem illam nimiam, qua nonnulli Theologi Divinitatem considerant aliter in ratione naturæ, & aliter in ratione essentiæ: Unde illi uno, alteroque modo consideratæ unum, alterumque assignant constitutum; agentes, Divinitatem in ratione essentiæ acceptam, constitui per notionem entis a se; ac tum in ratione naturæ sumptam, esse per divinissimum quoddam intelligere constitutam. Duplicem vero rationem illam fundant in distinctione nec scio qua virtuali inter essentiam divinam, & naturam divinam. Ne itaque, quod superfluum foret, hinc, & inde virtualis illa præsumpta ventiletur distinctio; satis est, si moneatur, nolle nos in subtilitatis illius perquisitionem hic ingredi; & ideo velle, quæ dicenda sunt, esse de naturæ divina, esse & de essentia divina, pariter intellecta „

Ante P. Saguens fuit Stephanus Spinula, qui utriusque constitutivi, essentiæ scilicet, & naturæ divinæ, non admisit distinctionem. Attamen P. Saguens nullis rationibus hoc suum peculiare iudicium probare curavit, hoc solo contentus, quod ipsum dixerit subtile nimium Theologorum cogitatum. Cacheranus vero communem distinctionem tribus rationibus probat, quas hic afferre intendimus, antequam divinæ naturæ constitutum exprimamus, atque probemus. Prima Cacherani ratio est hæc. Conceptus essentiæ est prior conceptu naturæ, etiam in Deo: ergo conceptus essen-